

ČUDNÁ
PRÍHODA SO PSOM
UPROSTRED NOCI

Mark Haddon

Lindeni

Čudná príhoda so psom uprostred noci

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Mark Haddon

Čudná príhoda so psom uprostred noci – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Ljndeni

ČUDNÁ PRÍHODA SO PSOM UPROSTRED NOCI

Mark Haddon

**ČUDNÁ
PRÍHODA SO PSOM
UPROSTRED NOCI**

Ljndeni

Túto knihu
venujem
Sos.

Ďakujem
Kathryn Heymanovej, Clare Alexandrovej,
Kate Shawovej a Daveovi Cohenovi.

P O Z N Á M K A

Logo londýnskeho metra, vzory látok a linkový diagram sú reprodukované s láskavým dovolením Transport for London. Reklama Kuoni je reprodukováaná s láskavým dovolením Kuoni Advertising. Maturitná otázka z matematiky je reprodukováaná s láskavým dovolením organizácie Oxford Cambridge and RSA Examinations. Vydavateľ urobil, čo bolo v jeho silách, aby vypátral aj ostatných majiteľov autorských práv, a je ochotný v ďalších vydaniach tohto diela opraviť prípadné chyby.

2

Bolo 7 minút po polnoci. Uprostred trávniku pred domom pani Shearsovej ležal pes. Mal zatvorené oči. Vyzeral, ako keby poležiaci bežal, ako to psi robievajú, keď sa im sníva, že naháňajú mačku. Lenže tento pes nebežal ani nespál. Bol mŕtvy. Trčali z neho záhradnícke vidly. Zrejme mu prešli celým telom a zapichli sa do zeme, lebo nespádli. Usúdil som, že psa pravdepodobne zabili vidlami, pretože som na ňom nezbadal iné zranenia – a okrem toho si nemyslím, že by niekto prepichoval vidlami psa, ktorý už z nejakého dôvodu umrel, napríklad na rakovinu alebo preto, že ho zrazilo auto. Ale nebol som si tým úplne istý.

Vošiel som do bránky pani Shearsovej a zavrel som za sebou. Prešiel som po tráve k psovi a kľakol som si k nemu. Položil som mu ruku na ňufák. Bol ešte teplý.

Pes sa volal Wellington. Patril našej priateľke pani Shearsovej. Bývala na druhej strane ulice, ale o dva domy ďalej doľava.

Wellington bol pudel. Nie z tých malých, čo majú účes, ale veľký pudel. Mal čiernu kučeravú srst, a keď ste sa k nemu priblížili, mohli ste vidieť, že pod srstou má bledožltú kožu ako kurča.

Pohladkal som Wellingtona a rozmýšľal som, kto ho zabil a prečo.

3

Volám sa Christopher John Francis Boone. Poznám všetky krajiny sveta a ich hlavné mestá a všetky prvočísla do 7 507.

Pred ôsmimi rokmi, keď som sa zoznámil so Siobhan, ukázala mi tento obrázok:

Vedel som, že to znamená „smutný“ – a tak som sa cítil, keď som našiel mŕtveho psa.

Potom mi ukázala takýto obrázok:

A ja som vedel, že to znamená „veselý“, ako keď čítam o letoch Apolla do kozmu alebo keď ráno o tretej alebo o štvrtej ešte nespím, prechádzam sa po ulici a predstieram, že som jediný človek na svete.

Siobhan nakreslila ešte takéto obrázky:

Ale nevedel som, čo znamenajú.

Poprosil som ju, aby ich nakreslila veľa a aby mi ku každému napísala, čo presne znamená. Nosil som ten papier vo vrecku, a vždy keď mi nebolo jasné, čo ľudia hovoria, pozrel som sa naň. Aj tak bolo ťažké určiť, ktorý obrázok sa najviac podobá na tvár toho človeka, lebo ľudia pri rozprávaní veľmi rýchlo menia výraz.

Ked' som Siobhan povedal, čo robím, vzala ceruzku a ďalší kus papiera a povedala, že ľudia sú zo mňa asi

a zasmiala sa. Tak som ten prvý papier roztrhal a zahodil. Siobhan sa mi ospravedlnila. Teraz, keď neviem, čo ľudia hovoria, buď sa ich spýtam, alebo idem preč.

5

Vytiahol som zo psa vidly, vzal som ho do náručia a postískal. Z dier po vidlách tiekla krv.

Mám psov rád. Vždy viem, čo si pes myslí. Má štyri nálady. Veselú, smutnú, zlostnú a sústredenú. Okrem toho, psi sú verní a neklamú, pretože nevedia rozprávať.

Stískal som psa presne 4 minúty, keď som začul krik. Zdvihol som hlavu a uvidel pani Shearsovú, ako ku mne beží z patia. Mala na sebe pyžamo a župan, naružovo nalakované nechty na nohách a bola bosá.

Pani Shearsová kričala: „Čo, doriti, si urobil môjmu psovi?!“

Nemám rád, keď na mňa ľudia kričia. Bojím sa, že ma udrujú alebo že sa ma chcú dotknúť, a neviem, čo sa stane.

„Pusť toho psa!“ kričala. „Pusť toho mizerného psa, preboha!“

Položil som psa do trávy a cúvol som o 2 metre.

Sklonila sa. Myslel som, že vezme psa do náručia, ale neurobila to. Asi si všimla, koľko je tam krvi, a nechcela sa zašpiniť. Namiesto toho začala znova kričať.

Zapchal som si rukami uši, zatvoril oči a sklonil som sa, až som sa čelom dotýkal trávy. Tráva bola mokrá a príjemne studená.

7

Toto je detektívny román.

Siobhan povedala, že by som mal napísať niečo, čo by som sám chcel čítať. Väčšinou čítam knihy o prírodných vedách a matematike, romány nemám rád. V románoch totiž ľudia hovoria také veci ako: „Mám v tele železné i strieborné žily, aj obyčajné blato. Nemôžem sa stiahnuť do pevnej päste, akú zatínajú tí, čo nezávisia od podnetov.“* Čo to znamená? Nevie. Ani otec to nevie. Ani Siobhan, ani pán Jeavons. Pýtal som sa ich.

Siobhan má dlhé blond vlasy a nosí okuliare v ráme zo zeleného plastu. A pán Jeavons vonia mydlom a nosí hnedé topánky, v každej je približne 60 okrúhlych dierok.

Ale detektívne romány mám rád. Preto teraz píšem detektívku.

V detektívke musí niekto vypátrať, kto je vrah, a potom ho chytiť. Je to hádanka. Ak je dobrá, niekedy ju rozlúštite, skôr než sa kniha skončí.

Siobhan povedala, že kniha sa musí začať niečím, čo ľudí zaujme. Preto som začal psom. Začal som psom aj preto, že sa mi naozaj stalo a ja si neviem predstaviť niečo, čo sa mi nestalo.

Siobhan si prečítala prvú stranu a povedala, že je iná. Dala to slovo do úvodzoviek, ktoré znázornila zohnutými ukazovákmi a prostredníkmi. Povedala, že v detektívkach zvyčajne zabíjajú ľudí. Ja som povedal, že v **Psovi baskervillskom** predsa zabili dvoch psov – toho, čo strašil na slatinách, a španiela doktora Mortimera. Lenže Siobhan namietla, že obeťou vraždy bol sir Charles Baskerville, nie psi. A ešte povedala, že čitateľom záleží skôr na ľuďoch ako na psoch, takže keď v knihe zabijú človeka, čitateľa viac zaujíma, ako to dopadne.

* Túto knihu som objavil v knižnici, keď ma matka raz zobrala do mesta.

Povedal som, že chcem písať o niečom, čo sa skutočne stalo. Poznal som ľudí, čo zomreli, ale nepoznal som nikoho zabitého, teda okrem otca môjho spolužiaka Edwarda, ale to bola nehoda pri lietaní na vetroni, nie vražda. A navyše som pána Paulsona nepoznal. Tiež som povedal, že mám rád psov, lebo sú verní a úprimní a niektorí psi sú inteligentnejší a zaujímavejší ako niektorí ľudia. Napríklad Steve, čo chodieval do školy iba vo štvrtok, treba ho kŕmiť a nevedel by ani priniesť palicu. Siobhan ma poprosila, aby som to nehovoril Stevovej matke.

11

Potom prišla polícia. Policajti sa mi páčia. Majú uniformy a čísla a každý vie, čo by mali robiť. Boli dvaja, policajtká a policajt. Policajtká mala na ľavom členku dierku v pančuche a uprostred nej červený škrabanec. Policajt mal na podrážke prilepený veľký oranžový list, ktorý z jednej strany prečnieval.

Policajtká položila pani Shearsovej ruku na plece a odvieďa ju späť do domu.

Zdvihol som hlavu z trávy.

Policajt si ku mne čupol a spýtal sa: „Povieš mi, čo sa tu deje, mladý muž?“

Posadil som sa a povedal: „Ten pes je mŕtvy.“

„To som už pochopil,“ povedal.

A ja som povedal: „Myslím, že ho niekto zabil.“

„Koľko máš rokov?“

„15 rokov, 3 mesiace a 2 dni.“

„A čo si tu vlastne robil?“

„Držal som psa.“

„A prečo si ho držal?“

To bola ťažká otázka. Chcel som ho držať. Mám psov rád. Bolo mi smutno, keď som videl, že Wellington je mŕtvy.

Keďže mám rád aj policajtov, chcel som odpovedať, lenže policajt mi nedal dosť času, aby som si premyslel správnu odpoveď.

„Prečo si držal toho psa?“ spýtal sa znova.

„Mám psov rád,“ povedal som.

„Zabil si ho?“ spýtal sa.

„Nezabil.“

„To sú tvoje vidly?“

„Nie.“

„Zdá sa, že ťa to poriadne zobralo,“ povedal policajt.

Dával mi príliš veľa otázok naraz a príliš rýchlo. Kopili sa mi v hlave ako bochníky vo fabrike, kde pracuje strýko Terry. Je to pekáreň a strýko tam obsluhuje krájací stroj. Niekedy krájač nepracuje dosť rýchlo, ale bochníky stále prichádzajú a stroj sa za blokuje. Moja myseľ mi niekedy pripadá ako stroj, ale nie vždy ako krájač. Aspoň viem ľuďom vysvetliť, čo sa odohráva v mojej hlave.

Policajt povedal: „Spýtam sa ešte raz...“

Zvalil som sa na trávnik a zase som si pritisol čelo na zem a začal som vydávať zvuky, ktoré otec volá vrčanie. Robím to vždy, keď zvonka prichádza do mojej hlavy priveľa informácií. Je to, ako keď sa pre niečo rozrušíte a dáte si na ucho rádio a nalaďte miesto medzi dvoma stanicami, takže počujete iba biely šum, a potom dáte zvuk na maximum a nič iné nepočujete a vtedy viete, že ste v bezpečí, lebo nič iné nepočuť.

Policajt ma chytil za ruku a vytiahol hore.

Nepáčilo sa mi, že sa ma dotkol.

A tak som ho udrel.

13

V tejto knihe nebudú žiadne vtipy. Nevieť rozprávať vtipy, pretože im nerozumiem. Napríklad obľúbený vtip môjho otca je ten o policajtovi, ktorý si na televízor vešal feferónku, aby mal ostrejší obraz.

Viem, prečo je to smiešne. Spýtal som sa. Slovo *ostrý* má totiž dva významy, z ktorých jeden sa vzťahuje iba na obraz a jeden iba na feferónku.

Keď si ho opakujem a uvedomujem si všetky ďalšie významy toho slova, lebo *ostrý* môže byť aj nôž, pripadáť mi, akoby som počul niekoľko hudobných skladieb odrazu, čo je nepríjemný chaos, vôbec to nie je príjemné ako biely šum. Ako keby niekoľko ľudí rozprávalo naraz, ale každý niečo iné.

Tak preto v tejto knihe nie sú žiadne vtipy.

17

Policajt na mňa chvíľu pozeral a nič nevravel. Potom povedal: „Zatýkam ťa za útok na policajného dôstojníka.“

Hneď som sa upokojil, lebo takto hovoria policajti v televízii a vo filmoch.

Potom povedal: „Vrelo ti odporúčam, aby si nasadol do auta, ty zasran, lebo ak znova začneš robiť hlúposti, prestanem sa ovládať, je ti to jasné?“

Išiel som k policajnému autu, čo parkovalo pred bránou. Otvoril mi zadné dvere a ja som nastúpil. On si sadol za volant a z vysielacky zavolať policajtku, ktorá bola stále v dome. Povedal: „Ten malý smrad na mňa vybehol, Kate. Vydržíš u pani S., kým ho odveziem na stanicu? Pošlem po teba Tonyho.“

A ona povedala: „Jasné. Uvidíme sa neskôr.“

Policajt povedal: „Okej.“ A potom sme sa pohli.

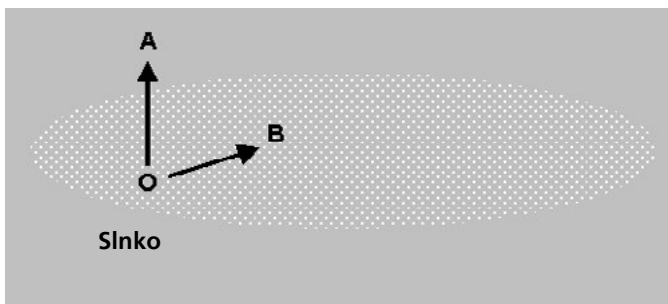
V aute bolo cítiť horúci plast, vodu po holení a zemiakové hranolčky.

Cestou do mesta som pozoroval oblohu. Bola jasná noc a bolo vidieť Mliečnu cestu.

Niektorí ľudia si myslia, že Mliečna cesta je dlhý rad hviezd, ale nie je. Naša galaxia je obrovský disk plný hviezd vzdialených milióny svetelných rokov a slnečná sústava je niekde na okraji toho disku.

Ak sa pozriete smerom A, teda kolmo na disk, veľa hviezd nevidíte. Ale keď sa pozriete smerom B, uvidíte ich oveľa viac, lebo sa dívate dovnútra galaxie, a keďže galaxia je disk, vidíte pruh hviezd.

A potom som myslel na to, ako dlho vedci uvažovali, prečo je obloha v noci tmavá, keď vo vesmíre sú miliardy hviezd a zrejme

sú všade, kam sa človek pozrie, takže správne by obloha mala byť vysvietená, pretože svetlu, čo vychádza z hviezd, na ceste k Zemi skoro nič nestojí v ceste.

Potom prišli na to, že vesmír sa rozpína a že po veľkom tresku sa hviezdy rozleteli na všetky strany, a čím ďalej sú od nás, tým rýchlejšie sa pohybujú, niektoré sa pohybujú skoro tak rýchlo ako svetlo a to je dôvod, prečo ich svetlo nikdy nedopadne na Zem.

To sa mi páči. Je to niečo, na čo môžete prísť aj sami, stačí sa v noci pozeráť na oblohu a rozmýšľať. A nemusíte sa nikoho na nič pýtať.

Keď sa vesmírna explózia skončí, všetky hviezdy spomalia ako lopta vyhodená do vzduchu, zastavia sa a potom začnú padať smerom k centru vesmíru. A vtedy uvidíme všetky hviezdy, koľko ich je, lebo sa budú pohybovať smerom k nám, stále rýchlejšie a rýchlejšie, a my budeme vedieť, že sa blíži koniec sveta, lebo keď pozrieme na nočnú oblohu, nebude tmavá, ale ožiarená milióňmi padajúcich hviezd.

Ibaže to nikto neuvidí, lebo na Zemi neostanú žiadni ľudia. V tom čase už pravdepodobne vyhynú. Ale aj keby ľudia ešte existovali, nič by nevideli, pretože tá žiara bude taká silná a ostrá, že by všetkých spálila na popol, aj keby bývali v tuneloch.

19

V knihách sa kapitoly zvyčajne čísloujú prirodzenými číslami **1, 2, 3, 4, 5, 6** a tak ďalej. Ale ja som sa rozhodol číslovať kapitoly v mojej knihe prvočíslami **2, 3, 5, 7, 11, 13** a tak ďalej, pretože sa mi páčia.

Takto pridete na to, čo sú prvočísla:

Po prvé, napíšete všetky kladné celé čísla, čo existujú.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	<i>atď.</i>

Potom dáte preč všetky čísla, ktoré sú násobkom 2. Potom dáte preč všetky čísla, ktoré sú násobkom 3. Potom dáte preč všetky čísla, ktoré sú násobkom 4, 5, 6, 7 a tak ďalej. Čísla, ktoré vám ostanú, sú prvočísla.

	2	3		5		7			
11		13				17		19	
		23						29	
31						37			
41		43				47			<i>atď.</i>

Nie je to ťažké, ale ešte nikto nevymyslel jednoduchý vzorec, pomocou ktorého by ste hneď zistili, či nejaké veľmi veľké číslo je prvočíslo alebo aké nasleduje po ňom. Ak je to ozaj veľikánske číslo, počítaču by trvalo celé roky, kým by zistil, či ide o prvočíslo.

Prvočísla sú užitočné pri šifrovaní a v Amerike sa považujú za vojenský materiál. Ak objavíte vyše stociferné prvočíсло, treba to oznámiť CIA a oni ho od vás odkúpia za 10 000 \$. Ale to nie je veľmi dobrý spôsob, ako si zarábať na živobytie.

Prvočísla sú čísla, ktoré zostanú, keď z tabuľky zoberiete všetky, čo tam nepatria. Myslím, že prvočísla sú ako život. Sú síce logické, ale aj keby ste celý čas na nič iné nemysleli, neprídete na žiadne pravidlo.